

Sosyal Bilişsel Teori Bakış Açısıyla Matematik Eğitimi ve Öğretimi

Güler TULLUK^a, Esra Öksüz^b

^aKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu, Türkiye,
gtuluk@kastamonu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-3665-6699>.

^bKastamonu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kastamonu, Türkiye,
250736010@ogr.kastamonu.edu.tr, <https://orcid.org/0009-0003-9719-3186>.

Geliş Tarihi: 27.11.2025

Kabul Tarihi: 28.12.2025

Anahtar Kelimeler:

sosyal bilişsel teori,
matematik eğitimi
ve öğretimi,
özyeterlilik,
özdüzenleme

Makale Türü:

Araştırma

Öz

Sosyal Bilişsel Teori (SBT), öğrenmeyi yalnızca dışsal uyarılara verilen bir tepki olarak değil, kişisel, davranışsal ve çevresel faktörler arasındaki dinamik ve karşılıklı bir etkileşim süreci olarak ele alır. Bu teoriye göre bireyler, çevrelerini gözlemleyerek, kendi eylemlerinin sonuçlarını değerlendirerek ve düşüncelerini düzenleyerek öğrenme süreçlerinde aktif bir rol oynarlar. Matematik gibi hem soyut düşünme hem de somut beceri gerektiren karmaşık bir disiplinin edinimini anlamak için SBT, öğrencilerin daha önce sahip oldukları beceri, bilgi ve becerilere dayanarak sosyal ortama uyum sağladığını belirtir. Sosyal sistemdeki her öğrenci bilgi ve deneyimi benimser. Öğrenciler, başkalarının davranışlarını gözleme (merkezi rol oynar), taklit etme ve modelleme yoluyla sosyal süreçle öğrenirler. Öğrencilerin, yeni beceri ve bilgi edinmek için zorlukları ve öğrenme fırsatlarını bulmak adına aktif olarak bağımsız öğrenme yönelimi göstermeleri gerekir. Bu bağlamda SBT'ye göre model alma, hedefler, öz yeterlilik ve öz düzenleme olarak dört konu başlığı seçilmiş ve matematik öğrenme tartışılmıştır. Bu kapsamda, matematiksel yeterlilik, algoritmik bilgiye hakimiyetin ötesinde, bireyin problem çözme kapasitesine yönelik inançları (öz yeterlilik- kişinin belirli bir görevi başarıma kapasitesine olan inancı) ve öğrenme eylemlerini stratejik olarak yönetme becerisi (öz düzenleme- öğrencinin kendi öğrenme sürecini aktif olarak yönetme becerisi) gibi biliş ötesi faktörleri de içeren çok boyutlu bir yapı olarak kavramsallaştırılır. Bu iki kavramın, matematik öğrenimindeki motivasyonu, azmi ve nihai başarıyı nasıl şekillendirdiğini teorik ve ampirik kanıtlarla ortaya koymak hedeflenmektedir. Bu çalışmanın amacı "Sosyal Bilişsel Teori"nin matematik eğitimi ve öğretimi için sunduğu temel bulguları incelemektir.